

ranjenosti pojedinih tipova balada u različitim karpatskih naroda, a Orest Zilynskyj piše i o širim kontaktima i sličnostima balada tog područja sa susjednima hrvatskim, slovenskim, mađarskim, njemačkim.

Tri su priloga o pjesmama i načinu njihova izvođenja: Soňa Burlasová: *Višeglasno pjevanje u području Horehrona*; Alica Elscheková: *Vremenska asimetrija u slovačkim narodnim pjesmama*; Juliana Kováčová: *Livadne ženske pjesme*. Uz tekstove pjesama autori navode i notne primjere. U dva se priloga govori o pastirskoj kulturi u okvirima etnologije i etnomuzikologije (Albrecht Schneider: *Pastirske kulture kao istraživački problem etnologije i etnomuzikologije*; Oskár Elschek: *Repertoarna i glazbenostilistička razlika među pastirskim flautama bez rupica za sviranje u Evropi*).

Andrej Sulitka prati koledanja na slovačko-poljskom graničnom području Spiš u okviru ciklusa godišnjih običaja, pri čemu izdvaja dvije razine pojava: lokalne i regionalno izolirane, te pojave u kojima se vide šire kulturne i međuetničke veze. O maskama piše *Zoltán Ujváry*.

Brojnost, raznolikost i ozbiljnost priloga, najrazličitija teorijska i metodološka pitanja koja su se nametnula i na koje se pokušalo odgovoriti dostatan su pokazatelj da se radi o vrlo vrijednom zborniku.

Ljiljana Marks

Tradicionnyj fol'klor Novgorodskoj oblasti, Izdanje podgotovili V. I. Zekulina, V. V. Korguzalov, M. A. Lobanov, V. V. Mitrofanova, Izd. »Nauka«, Leningradskoe otdelenie, Leningrad 1979, 351 str.

U zborniku *Tradicijski folklor Novgorodske oblasti* tiskano je 500 lirskih narodnih pjesama.

U predgovoru su dani potrebni podaci o intenzitetu zapisivanja i životu folklora Novgorodske oblasti. Navedeni su i podaci o načinu i vremenu skupljanja i objavljiva-

nja tekstova, a govori se i o vrstama, formama, osobitostima govora, glazbenim odlikama i ostalom.

Glavna je zadaća bila da se saberu i objave vrste tradicijskog folklora koje se još mogu čuti u selima te oblasti. Sakupljene građe je mnogo, pa je u ovoj knjizi objavljen samo izbor pjesama (u komentarima autori upućuju na varijante i daju pregled rasprostranjenosti svake pjesme). U drugoj knjizi sastavljači će objaviti ostale tekstove: poskočice («častuške»), priče, zagonetke i poslovice.

Pjesme su razvrstane u deset grupa: 1. pjesme apsurdnih sadržaja, balade, pjesme baladičnog karaktera i romance (29), 2. lirske pjesme (28), 3. vojničke pjesme (12), 4. pjesme uz rad (1), 5. pjesme uz igru, u kolu, uz ples i popijevke (164), 6. šaljive pjesme i parodije (17), 7. uspavanke i tapšalice (29), 8. pjesme uz kalendarske praznike i obrede (18), 9. svadbene pjesme (148) i 10. svadbene tužbalice (54). Dakle, najrasprostranije su i najbolje sačuvane pjesme uz igru i svadbu, koje su podijeljene i u podgrupe, npr. uz prošnju; uz oproštaj djevojke i mladića od djevojačkog, odnosno momačkog života; na dan svadbe; poslije vjenčanja itd. Autori tvrde da je narodno stvaralaštvo ove oblasti složeno i u književnom, i u pjevnom, i u muzičkom pogledu, i da se i na ovom, kao i na drugim terenima, isprepleću stare tradicijske i novonastale pjesme. Ističu i to da život pjesama Novgorodske oblasti nije svugdje isti. Ispitivanja su pokazala da su najbogatiji sjevni krajevi i sela koja graniče s Pskovskom oblašću i da tu još ima dosta ljudi koji pamte starinske pjesme, obrede i običaje. Tu dakle, tradicijski folklor živi punim životom. Ipak i u ostalim selima ima ostataka tradicijskog folklora, dapače, nijedan praznik ne prođe bez pjesme. Međutim, sačuvanost i život vrsta unogome se izmijenio. Npr. većina je kalendarskih obreda zaboravljena. Obredi su živjeli u doba kada su seljaci vjerovali da im

oni pomažu u postizanju boljeg uroda ili napretka stoke. Zbog toga je obrednih pjesama zapisano malo.

Ovim izborom, kako navode autori, nije dan ni presjek, ni sve pojave, ni potpuniji prikaz narodnog lirskog stvaralaštva oblasti, jer je tiskan samo izbor pjesama sakupljenih od 1963. do 1976. godine.

Za 182 pjesme doneseni su i notni zapisi, a posebno su (na 27 stranica) dani korisni komentari i potrebni podaci o svim tiskanim pjesmama. Donesena su i imena kazivača i izvođača (156) i imena skupljača (94) s naznakom pjesama koje su snimili ili zabilježili u rajonima (šest) i selima (25) studenti, suradnici ili predavači, uglavnom Novgorodskog pedagoškog instituta. Na kraju je dodan kratak rječnik arhaičnih i manje poznatih riječi.

Unatoč tome što se vrste pjesničkog folklor Novgorodske oblasti uklapaju u »općerusku« shemu, uočljiva su i zasebna obilježja, najviše u napjevima i pjesničkim strukturama.

Ante Nazor

Berichte im Auftrag der Internationalen Arbeitsgemeinschaft für Forschung zum romanischen Volksbuch, Herausgegeben von Felix Karlinger (Nr. 2, Nr. 3, Seekirchen 1975, 188 str. 1976, 164 str.); hrsg. von Felix Karlinger und Dieter Messner (Nr. 4, 1977, 145 str.); hrsg. von Dieter Messner und Angela Birner (Nr. 5, 1980, 197 str.

Texte romanischer Volksbücher, Internationale Arbeitsgemeinschaft für Forschungen zum romanischen Volksbuch, Heft 2, 1977; 3, 1978; 4, 1978; 5, 1979; 6, 1979; 7, 1980.

Na inicijativu dra Felixa Karlingera (Salzburg) osnovano je 1974. godine »Internacionalno radno udruženje za istraživanje romanske pučke knjige« (Internationale Arbeitsgemeinschaft für Forschung zum romanischen Volksbuch) s ciljem da se u nizu zasjedanja i se-

minara predoči slabo poznata i zanemarena građa pučke romanske knjige i problemi vezani u teorijski pristup književnim osobitostima pučke književnosti. Zadatak je tog udruženja da u njemačkom jezičnom prostoru učini pristupačnima originalne tekstove pučkih književnih djela koja su nastala na romaniskim jezicima, pa se u svescima »Texte romanischer Volksbücher«, od kojih je do sada izašao već sedmi broj, objavljuje uz originalni tekst i prijevod na njemački jezik, slijede uz to i studijski komentari o porijeklu i nastanku teksta. Studije koje se bave problemima istraživanja romanske pučke knjige objavljuju se u seriji »Berichte im Auftrag der Internationalen Arbeitsgemeinschaft für Forschung zum romanischen Volksbuch«, u kojoj je do sada izašlo pet svezaka.

Zanimljivost pučkih književnih tekstova objavljenih u ovoj ediciji, kao i izuzetna zanimljivost studijske obrade problema vezanih uz istraživanje, zahtijevala bi gotovo o svakoj od tema sadržanih u ovoj seriji podrobniji osvrt. U informativne svrhe ovdje će biti spomenute tek poneke studije kao naznaka i putokaz za one koji se bave istraživanjem istih ili sličnih problema.

Za svakog je istraživača podjednako značajno da u svakom svesku može naći i prikaze knjiga znanstvenih radova iz područja romanskih pučkih književnosti. Prilikom pisanja osvrta nisam raspolagala prvim sveskom »Berichte...« kao ni prvim sveskom »Texte...«.

Od druge do pete knjige u seriji »Berichte...« kao osobito zanimljive i vrijedne teme studijskih radova istakla bih ove: *O ulozima pučkih kalendara kao sredstva prosvjeđivanja u jugoistočnoj Evropi* (Emanuel Turczynski, Bochum); *Popularna pučka knjiga u Italiji u vrijeme narodnog preporoda* (Sebastiano Lo Nigro, Catania); *O ulozima pučkih knjiga kao lektire za mladež od 19. stoljeća do danas* (Walter Scherf, München); *Žena u portugalskim pučkim knjigama druge polovice 19.*